Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Makfa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par 1/2 gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par 1/4 gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par 1/4 gadu — „ 70 „

Makfa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par 1/2 gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par 1/4 gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par 1/4 gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 sahkot.

Makfa par sludinaschanu: par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 5. Sestdeen, 30. janwarî. 1893.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bes dauds peenemschanas weetam Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Zehsis:** B. Peterson kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Allfne kunga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** H. Allunan kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahm. pahrdotawâ un bibliotekâ un J. Hirschmann kga grahm. pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Rigas Latw. beedribas 24. gada pahrskats

nupat isnahzis, kurâ par Beedribas darbibu pagahjuschâ gadâ atrodamas schahdas sinas:

Notezejuschâ 24. gadâ beedriba sawu darboschanos sekmigi turpinaja.

Is beedribas komisiju darbeem sewischki buhtu minami schee:

Sinibu komisija nodomatâ etnografiska un wehsturiska museja nodibinaschanas leetâ spehra eewehrojamu soli us preekschu, pagaidam eerihkodama diwas no beedribas eerahditas istabas musejas wajadsibàm un sakahrtodama usstahdamàs leetas: kauschu apgehrbus, rotas gabalus un musikas rihkus, eerotschus, gresnojumus un zitas. Tahlak komisija isdewa 7. rakstu krahjumu, is kura satura ihpaschi eewehrojams tautas mihklu krahjums (1472 m.), isdalija 1380 rbl. studentu stipendijam un issolija nel. Rud. Bergholza 200 r. leelu premiju par Kursemes koninu wehsturi.

Derigu gramatu apgahdaschanas nodaka isgahjuschâ gadâ strahdajuse ar sewischku sekmi, isdodama 7 grahmatas: 1) „Geologija" no A. Gaiki, latw. no A. Krausa, 2) „Edisons" Kreewu walodâ sar. A. W. Kamenskis, tulk. Stiprais, 3) Par lauku eedalischanu" no J. Maswersischa, 4 un 5) Apsischu Jehkaba stahsti: „Pee pagasta teesas" un „Bagati radi", 6) „Pirmà palidsiba peepeschôs nelaimes atgadijumôs", no P. Strautsela un 7) Dr. Michailows „Padomi, kà masus behrnus kopt", no Gustawa Primaischa.

Reina meitu skolu apmekleja pirmâ pusgadâ — 65 skolneezes, otrâ pusgadâ — 89 skolneezes. Skolas ustureschana, neskaitot ihri, maksaja 1417 rbl. 95 kap., to starpâ 71 rbl. 30 kap isdots preeksch skolas inwentara un 41 rbl. ahrkahrtigi sihki isdewumi.

Teatra komisija isrihkoja, bes benefiz-israhdes direktoram Rhode-Ebelingam, 48 israhdes, no tahm 9 darba deenâs, kuras kopâ apmekleja 24160 personas, t. i. 503 apm. zaurmehrâ. Bruto eenehmums bija 10342 rbl. 24 kap. jeb 215 rbl. 46 kap. no israhdes, t. i. salihdsinot ar gadu eepreeksch, kurâ bija 38 israhdes, schajâ gadâ 93 pers. un 37 rbl. 34 kap. par israhdi masak, tà ka komisija beiguse sawu darboschanos Deewam schehl ar eewehrojamu desizitu. Pawisam israhdija 30 lugas, no kuràm 12 pirmo reisi. Komisijai eesuhtija gada laikâ 25 lugas. Wina issolija 3 goda algas: 150, 100 un 50 rbl. leelas par labakàm original-lugam, kas eesuhtamas lihds 1893. gada 1. majam.

Musikas komisija atkal loti tschakli strahdajuse, isdodama Jurjanu Andreja „Dseesmu swehtku marschu," eegahdadama un nododama drukai „Latweeschu tautas dseesmas weenai balsei ar klaweeru pawadijumu no J. Wihtola", sagatawodama drukai „Jurjana Latweeschu musikalu materialu krahjumu" 1. burtnizu (Lihgo meldijas) un Dseesmu krahjuma III. burtnizu, kà ari tahlak krahdama tautas dseesmu meldijas, sinas par „rotaschanos", senlaiku musikas rihkus u. z. Komisija pabalstija weenu dseedataju, kas eestahjàs Peterburgas konwersatorijâ, tam peespreesdama 500 rbl. par pirmo gadu.

Kahrtibas komisija isrihkoja 9 balles un weesibas wakarus un 3 isbraukumus sakumôs, atlizinadama 580 rbl. 56 kap.

Nama komsijai pagahjuschâ gadâ bija leelaks usdewums pee muhsu beedribas nama fasades pahrbuhweschanas, zaur ko winsch jo patihkamu, glihtu ahrigu isskatu dabujis. Jaunà fasade maksà 1651 r., no kureem ap 650 rbl. no dascheem beedreem labwehleem samaksati.

Ismekleschanas komisijai pagahjuschâ gadâ, aiz eemeslu truhkuma sapulzetees, nawa bijis neweenas sehdes.

Gada beigâs beedribai eemaksaja is nel. beedra un runas wihra adw. J. Sakischa mantojuma pee wina usglabato, 861 rbl. 27 kap. leelo kapitalu preeksch Kronwalda Atta peeminekla zelschanas, kas sawâ laikâ sakràts no dascheem Kronwalda Atta draugeem un zeenitajeem. Peeminekla zelschanas dehl jau sperti soli.

Is beedribas dsihwes tahlak buhtu minama Waldemara komitejas nodibinaschana.

Us ahreenu beedriba peedalijàs pee „Amerikas weesu" apsweizinaschanas.

Neskatotees us dascheem ahrkahrtigeem leelakeem isdewumeem, beedribas manta pagahjuschâ gadâ wairojusès par 273 rbl. 71 kap. Beedru skaits bija gada galâ 931.

Beedribu pagodinaja ar eeluhgumeem us gada un dib. swehtkeem 10 zitas beedribas.

Zaur nahwi beedriba pasaudeja 3 jo eewehrojamus beedrus A. Schloesinu († 1. julijâ), neaismirstamo goda beedri B. Dihriki († 25. augustâ) un runas wihru A. Spundi († 12. nowembrî).

Pagahjuschâ gadâ notureja 2 pilnas sapulzes (2. februarî un 29. nowembri), 17 runas wihru sapulzes (12 kahrtigas un 5 ahrkahrtigas) un 38 preekschneezibas sapulzes.

Pilnu sapultschu wadonis bija F. Weinbergs. Runas wihru sapulzes wadija beedribas preekschneeks F. Grosswalds.

Godalgas issolijums.

Daschi Leepajas un apkahrtnes apsinigi tauteeschi, eewehrodami, ka Latwju mahmulinam truhkst pilnigi peeteekoschas, weegli saprotamas grahmatas, is kuras tahs waretu smeltees pamahzibas par sawu mihlulischu kopschanu un audsinaschanu, un gribedami, lai schis eewehrojamais robs Latweeschu rakstneezibâ tiktu jo ahtri un jo apmeerinajoschi pildits, issola simts (100) rublu leelu godalgu par labako paidagogisku rakstu, kas saturès mahzibas par behrnu meesigo, tikumigo un garigo audsinaschanu no dsimschanas laika lihds desmitajam dsihwes gadam.

Godalgas sazensoneem ja-eewehro sekoschee nosazijumi:

1) Raksts nedrikst buht masaks par trim drukas loksnem.

2) Walodai wajag buht skaidrai, tekoschai, weegli saprotamai, ar jo mas swesch- un jauntehloteem wahrdeem.

3) Raksta saturam jabùt peemehrotam tiklab lauzeneeku, kà pilsehtneeku apstakleem.

4) Rakstam jasatur bes pamahzibam, kà behrni audsinami, aisrahdijumi us tagad waldoschas kopschanas un audsinaschanas kahrtibas aplamibam.

5) Godalgas peespreedejeem ir teesibas, isdarit tiklab raksta saturâ, kà walodâ wajadsigos pahrgrosijumus un aisrahdit sazeretajam, kas rakstâ papildinams un kas atmetams.

6) Raksts paleek sarakstitaja ihpaschums.

7) Puse no godalgas (50 rbl.) tiks ismaksata tuhlin pehz godalgas peespreeschanas, otra puse (50 rbl.) tad, kad autors issolitajeem buhs peesuhtijis raksta drukatu eksemplaru, ar augscham mineteem pahrgrosijumeem.

8) Sazeretaja wahrds un adrese ja-eeleek aissehgeletâ kuwerâ, us kura usrakstams motto, kas atrodas us raksta burtnizas wahka.

9) Raksti jaeesuhta wehlakais lihds 1. nowembrim 1893. g. adwokatam J. Kreizbergim (Leepajâ, Leelâ eelâ Nr. 24).

Peesuhtamo rakstu apspreeschanu un godalgas peespreeschanu laipni usnehmuschees: Lesnikowa kdse Leepajâ, Dr. J. Hartmans Leepajâ, skolotajs K. Kopmans Wirgâ, Kursemê, skolotajs T. Seiferts Olainê, skolotajs J. Dreibergs Dundagâ, skolotajs M. Kaudsits Peebalgâ un skolotajs J. Kalninsch, Weetalwâ. Issolitaju wahrdâ

J. Kreizbergs, adwokats.

Leepajâ, 22. janwara 1893. g.

Wezakeem.

Nereti laikrakstôs, preekschlasijumôs u. t. t. skolai un skolotajeem top issaziti pahrmetumi, ka tee loti mas ruhpejotees par sawu skolenu weselibu, no kam zelotees daschadas slimibas, kà: ihsredsiba, daschu lozeklu, it ihpaschi mugurkaula un plezu sakropkoschana, dilons un dauds zitas slimibas.

Negribu leegt, ka ir dauds skolas, kurâs mas, waj nemas neteek us to raudsits, kà skoleni sehd lasot un rakstot, kà stahw, kà tura grahmatu u. t. t., tà tad minetee pahrmetumi schahdàm skolam un to skolotajeem ir pilnigi weetâ.

Bet netik skolotaji ween ir pelnijuschi pahrmetumus. Schahdi pahrmetumi kriht leelâ mehrâ ari us wezakeem un pat us leelakàs dakas no teem. Zik ir tahdu wezaku, it ihpaschi us semem un starp pilsehtas nabadsigakajeem strahdneekeem, kuri jel to masako dara sawu behrnu labklahschanai? Ir pat tahdi wezaki, kuri wisus skolotaja likumus un pawehles, kas top winu behrneem doti, us to pehdejo nonizina. Lai nu skolotajs buhtu deesin zik ruhpigs, lai wina noteikumi weselibas sinâ buhtu deesin zik teizami, tomèr wisas wina ruhpes un noteikumi schahdôs apstaklôs paliks bes jeb kahdeem panahkumeem. Wehl us semem, kur skoleni wisu nedelu paleek skolâ un pastahwigi atrodas sem skolotaja usraudsibas, skolotajs war zeret us labakeem panahkumeem, jo wina sehtà sehkla dihgst

Daschadi raksti.

Bakas un baku potefchana.

II.

Tapat kà zilwekeem, kas reis bakas isgulejuschi, schi sehrga tikai loti reti otrreis peelip, gandris gluschi lidsigâ mehrâ ari baku poteschana issargà no tahlakas saslimschanas schinî sehrgâ.

Baku poteschana padara zilweka meesu, ka ihstà baku gifts wairs nedara nekahdu eespaidu, jeb, ja ari sehrga kahdreis peelip, tad potets zilweks ar to saslimst weegli.

Ja kahdam zilwekam baku sehrga peelipuse, tad winsch nesaslimst wis tuhlit, bet tikai pehz kahdàm 14 deenam. Sahkumâ tahds zilweks juhtas itin spirgts un wesels.

Kas pa to laiku ar meesâ usnemtajo baku gifti noteek, to mehs nesinam. Domajams tik, ka pa scho laiku gifts meesâ attihstas un wairojas. Lidsigi tapat, kur zilweks tik pehz sinama laika ar kahdu peelipuschu sehrgu saslimst, noteek ari pee masalam, scharlaka un tifa.

Laudis stipri maldas, domadami, ka kahdam, ja winam sehrga peelipuse, wajaga ari tuhlit saslimt. Saslimschana pate usnàk peepeschi. Saslimuschajo sahk kratit drudsis, winsch juhtas noguris, ehstgriba suhd u. t. t. Slimneeks suhdsas par sahpem kaulôs, it sewischki baku slimneekeem sahp mugura, krusta kauli un guhschas. Us wehdera un augschejàm guhscham parahdas masi sarkani plankumini, kas atkal drihs nosùd.

Treschâ jeb zeturtâ deenâ drudsis mitejas un lihds ar to eesàk bakas augt. Wispirms sarkani plankumini parahdas us gihmja, tad us widutscha, pehdigi us rokam un kahjam. Schahs puhtites top arween leelakas un pehdigi tanis redsams puhschnains schkidrums. Pa puhschnu attihstischanàs laiku atkal eestahjas drudsis.

Ja slimneekam ir dauds wahschu, tad drudsis ir leelaks, breesmas ari leelas un slimneeka stahwoklis noschehlojams. Pee tam puhtes attihstas ari mutê us mehles, degunâ, rihklê un wehsmas rihklê, sazeldamas wiswisadas sahpes un gruhtibas.

Diwpadsmitâ jeb trihspadsmitâ deenâ puhtes pahrwelkas ar kruweschcem un sahk eeschùt un pehz kahdàm deenam sahk nokrist. Drudsis tagad wairs nekrata.

Ja wisi kruweschi no wahtim nokrituschi, kas 3 lihds 4 nedelas ilgi welkas, tad wahschu weetâ us meesas parahdas tumschi plankumi, kas tikai pehz dascheem mehneschcem pasùd. Ja meesa leelakâ mehrâ tapuse ispostita, tad wirs tahs paleek katram pasihstamàs baku rehtas.

No bakam, deemschêl, ne reti pehzak peemetas plauschu karsonis, ahda puhschno, azis un ausis saslimst, zaur ko beeschi ween zekas akliba un kurliba. Daschreis noteek, ka baku puhtes satek weenâ gabalâ un peenem silmelnu isskatu. Tas noteek tadèl, ka wahtis eetek asinis. Schahdôs atgadijumôs mehs sehrgu nosauzam par „melnàm bakam."

Tanî laikâ, kur slimiba sasneeguse augstako pakahpeenu, slimneeki atrodas noschehlojamâ stahwoklî. Schahdôs atgadijumôs daba pate atweeglina slimneeku mokas, jo wini ne reti aif leelà drudscha un asinu sagifteschanas saudè samanu un tà tad neko nejùt.

Ari pee gowim parahdas wahtis, pawaditas no drudscha, kas atrodas pee tesmena. Schahs gowju bakas stahw lidsigâ sakarâ ar zilweku bakam. Abas slimibas ir tuwas radneezes. Daudsi ismehginajumi peerahdijuschi, ka gowju bakas zehluschàs no zilweku bakam. Gowju bakas tomèr leelâ mehrâ isschkiras no zilweku bakam, jo pee gowim wahtis parahdas tikai pee tesmena un gowis pee tam juhtas weselas. Slimibu sazeloschà weela, gowju baku gifts, atrodas weenigi tik baku puhtês, bet nekad wisâ meesâ un isgarainojumôs, kà pee zilwekeem.

Jau wiswezakôs laikôs tika eewehrots, ka, ja baku gifts zilwekam bija peelipuse zaur kahdu wahti meesâ, tad slimiba bija arween weeglaka. Pehz tam, kad bija eewehrots, ka zilwekam, kuram baku gifts jau meesâs atradàs, schi sehrga winam wairs nepeelipa, ar laiku sahka zilwekâ mahksligi scho slimibu sazelt, lai wehlak issargatos no gruhtas saslimschanas.

No weegli saslimuschajeem nehma baku gifti, eetaisija meesâ masu wahti un tà bakas ahdâ eepoteja, zaur ko potetee zilweki dauds weeglaki scho sehrgu isguleja.

Kà war issinat zilweka dabu pehz wina rokraksta?

Prahtigi, apdomigi laudis raksta slihpi, no kreisàs us labo pusi, apaleem burteem.

Eespaidigi laudis raksta nelidseni, pee kam burti wahrdôs ir weens no otra norauti.

Laudis ar dsihwu fantasiju (eedoma spehju) raksta loti leeleem burteem, ar leelàm starpam.

Juhtigi laudis — slihpi no kreisàs rokas us labo, kaktaineem burteem.

Launi un atreebigi — norauteem, kaktaineem galu burteem, winu rokraksts smags un nesmuks.

Egoisti raksta norauti, ar kahsischeem pee leeleem burteem un wahrdu beigâs.

Lischkigi — slihpi no labàs us kreiso pusi, neskaidreem galu burteem, wispahrigs rokraksta karakters lozigs un wijigs.

Kaisligi laudis raksta neweenadi, steidsoschi.

Nepastahwigu lauschu rokraksts ir sihks, neweenads un steidsoschs.

Godkahrigu lauschu rokraksts — taisns, stingrs un bes kahdeem kahsischeem jeb isgresnojumeem. M. J.

Eiropas saldatu soku leelums.

Kreewu saldatu soku garums lidsinas 71 zentimetram (1 arschinai); Franzijâ, Austrijâ, Italijâ, Belgijâ, Sweedrijâ un Schweizijâ saldatu soku garums gluschi weenads, proti 75 zentrimetri garsch, turpretim Wahzijâ nolikts 80 zentimetru garsch solis. Minutê noeeto soku skaits Kreewijâ lidsinas 115 sokeem, Wahzijâ — 112, Belgijâ — 110, Italijâ — 120, Austrijâ — 115—118 un Franzijâ — 112 lihds 116 sokeem.

Juhras wilnu leelums.

Kahda Seemel-Amerikas Sabeedrotu Walstiju sinibas wihru sabeedriba issludinajuse sawu daudskahrtigu pehtijumu panahkumus, kuru nelùks bijis, issinat juhras wilnu garumu, augstumu un ilgumu. Wisgarakais juhras wilnis, kahds lihds schim laikam sinams, ir pusanglu juhdses garumâ un tas pastàw 25 sekundas. Stipru auku laikâ us Atlantijas juhras seemeleem wilni sasneeds 160 lihds 200 metru augstumu (1 metrs = 1 arschinai 6 werschokeem) un pastàw 10—11 sekundas ilgi. Wispahrejàs juhras wilnu ismehrischanas rahda, ka wilnu augstums sneedsotees lihds 1341 un 1463 metreem. M. J.

un aug ſem wina paſcha perſonigas uſraudſibas. Bet pilſehtâs, kur behrni uſturas tikai 3 lihdſ 5 ſtundas ſkolâ ſem ſkolotaja uſraudſibas, tur beſ wezaku palidſibas maſ panahkams. Zik beeſchi priwat namôs war noſkatitees, kà behrni laſa un rakſta krehſlâ, pee wahjàs ſwezes gaiſmas, pee lampas, kuras gaiſma kriht no labàs puſes, uſguluſchees uſ loga benkeem, uſ klaweerem u. t. t., jeb ari ſchkihbi un greiſi ſehdedami uſ par daudſ augſteem krehſleem pee loti augſteem galdeem wiſadôs ſtahwoklôs, uſ ko neweens negreeſch ne maſakàs mehribas. Gimenes uſdewums ir, par to ruhpetees, lai nemaitatu to, ko ſkola labo, radinadama behrnus pee pareiſas ſehdeſchanas. Tadèl tad wezakeem ir loti ſwarigi eepaſihtees ar pareiſu meeſas ſtahwokli laſot un rakſtot un pee tam radinat ſawus behrnus.

Tà tad ſche uſihmeſchu tahdus pareiſus padomus, kurus eeteiz ahrſts Rembolds ſawâ grahmatinâ „Школьная гигіена, популярное руководство для родителей и воспитателей."

Ja juhſu behrns rakſta jeb laſa mahjâ, tad:

1) Ruhpejatees par labu apgaiſmoſchanu. Neatkaujat nekad ſawam behrnam ſtrahdat krehſlâ jeb ari pee wahjas tauku jeb ſtearin ſwezes gaiſmas. Ja eeſpehjams, aiſleedſat pawiſam ſtrahdat pee mahkſligas apgaiſmoſchanas; ja naw eeſpehjams, tad gahdajat par labu ſtahwoſchu petrolejas lampu, kuru der nolikt apmehram 2 pehdas no behrna galwas. Kad behrns rakſta, arween wajag greeſt wehribu uſ to, lai gaiſma kriſtu uſ papira no kreiſàs puſes.

2) Gahdajat labu darba galdu. Lai juhſu behrns arweenu ſtrahdà pee tſchetrſtuhraina galda, bet ne pee apala, jeb uſ klaweerem, kumodes, loga benka u. t. t. Stingri top eeteikts, rakſtot uſlikt uſ galdu ſihmeſchanas galdu jeb weenkahrſchu koka galdinu, kuram augſchas mala maſleet (16") augſtaka, lai raſtos ſlihpums, uſ kuru leek burtnizu.

3) Ruhpejatees par pareiſu ſehdeſchanu. a) Krehſlam wajag buht tik augſtam, lai behrna elkoni, ſehdot pee galda, nekad nenokahrtos ſemaki par galda ſlihpumu, par 2 jeb 3 zentimetri (ap 1 zollu). Tà ka leelakà dala krehſlu behrneem ir par ſemeem, lai ſcho praſijumu pilditu, tad paaugſtinat ſehdekli, uſlikdami uſ wina ſpilwenu, jeb, wehl labak, weenkahrſchu koka kaſti wajadſigâ augſtumâ. b) Sem kahjam arweenu gahdajat paleekamo ſolinu. c) Krehſlu arween wajag pawilkt ſem galda tik daudſ, lai behrnam buhtu ehrti, wiſu laiku, kamèr winſch rakſta, atſpeeſtees pee ta atſweltnes. Laſot grahmata jatur 10—12 zollu no azim un krehſlu war maſleet atwilkt atpakal. Ja krehſlam nebuhtu deeſgan ehrta atſweltne, tad war iſpalidſetees ar to, ka ſtarp krehſla atſweltni un behrna muguru noleek ſpilwenu.

4) Arweenu uſraugat, ka behrns pee ſchà eerihkota darba galda rakſta jeb laſa. Greeſchat wehribu uſ ſekoſcho: a) Lai behrns ſehſch taiſni, t. i. lai ne galwa, ne mugura nekad nenoleektos uſ preekſchu. Wiſlabak juhs ſcho mehrki panahkſat, ja paſtahweſat uſ to, lai mugura arweenu atſpeeſtos pee krehſla atſweltnes. Ja krehſlis laſot top atwilkts, tad grahmata nedrikſt palikt uſ galda, bet ta janem rokâ. b) Lai behrns nekad neleektos uſ ſahneem. Lai ſcho truhkumu nowehrſtu, burtnizai jeb tahfelei arweenu wajag atraſtees pret meeſas widu un tik ſchkihbi, lai burtu pamata elementi buhtu perpendikulari (ſtahwu) pret galda malu.

Linijai, kura ſaweeno plezus, wajag buht lihdſteku galda malai, elkoneem wajag ſimetriſki (weenadâ tahlumâ) atraſtees uſ galda.

Wiſs, kas teikts par ſehdeſchanu rakſtot un laſot, jaeewehro ari ſihmejot. —p—

Par ſweeſta taiſiſchanu.

Pa leelakai dalai pehz Wereſchtſchagina ſkolneezes Jdas Iwanowas Buman aprakſtitas metodes, kuru kreewiſki ſaſtahdijis Wereſchtſchagina paligs Kalantars. — Gajzemneeks.

V.

Sweeſta ſpeeſchana.

Sweeſta ſpeeſchanu iſdara waj nu praſtâs, weenkahrſchâs ſpeeſtawâs, waj ari robainâs Loſalda ſpeeſtawâs. Speeſtawu wiſpirms wajaga karſtâ, tad aukſtâ uhdenî iſſkalot. Tas jadara, lai ſweeſts nepeekertos pee koka ſeenam; preekſch tam leetojams loti tihrs uhdens, zitadi pee ſpeeſtawam palikuſchee melnumi un netihrumi war ſamaitat wiſu ſweeſtu.

Preekſch ſpeeſchanas uſ eeraſtàm ſpeeſtuwam nem gabalu iſmaſgata ſweeſta (5—6 mahrz.) un to leek uſ ſpeeſtuwas dehli waj galdu un ſaſpeeſch wiſu gabalu uſ reiſi (ar wahli, preekſch ſweeſta ſpeeſchanas taiſitu). Noſpeeſchanas wahle war buht pawiſam gluma, waj robaina apakſcha. Speeſchana iſdarama apdomigi, ſargadamees wahli ſpeeſchot uſ ſweeſtu, eeſahkot ar widu un kuſtinot wahli uſ abàm puſem, pret ſpeeſchanas dehla jeb galda malam. Tahdâ iſmanigâ wihſê wek weenu reiſi ar wahli par ſweeſtu, tad nem tihru audekla gabalu (lupatu), eepreekſch iſmaſgatu karſtâ un aukſtâ uhdenî, pehz tam nem kahdus pileenus uhdena, kuru iſdala uſ ſweeſta dehla un kuram pa widu uſklàj lupatu. Scho dara tamdèl, tai ſweeſtu ahtraki noſpeeſtu un 7 reiſu ſpeeſchanas weetâ peetiktu ar 6 reiſam. Sweeſts ſawâs ihpaſchibâs ir labaks, kad winu maſak apſtrahdà pee ſpeeſchanas. Sweeſtu preſê, kamèr winſch paleek ſauſs. Daſchu reiſi peeteek ar 5—6 reiſu mihziſchanu, bet daſchu reiſi wehl wairak. Jo beeſaks ſweeſts, jo ahtraki winu war noſpeeſt. Pee neapdomigas ſweeſta kulſchanas (kura pawiſam nedrikſt atgaditees ſweeſta taiſiſchanâ) daſchu reiſi ſweeſtu no maſchinas iſnem ſchkihſtu uſſildîtu. Schajâ gadijumâ ſweeſtu maſgà, kà jau paraſts, bet ſpeeſchanâ tas jaatdſeſè uſ kahdàm ſtundam. Preekſch tam ſweeſtu aiſnes plahnâs ſchkehlês uſ pagrabu, waj lednizu un tur atdſeſè. Kad ſweeſtu atdſeſeſchanai nem leelôs gabalôs, tad winſch lehti neatdſeeſt un pee tam neweenadi: pa wirſu ſweeſts atdſeeſt un nozeetè, bet widû ir mihkſts. Pee tahda ſweeſta ſpeeſchanas, kuram eekſchpuſe mihkſta un ahrpuſe zeeta, zeetàs un mihkſtàs dalas ir gruhti ſamihzamas zita ar zitu un ſweeſts dabù raibumus un nelabu garſchu, daſchreiſ pat ruhktumu.

Pee atdſeſeſchanas ſchkehlês waj maſôs gabalôs ſweeſts dabù wairak weenadu iſſkatu un neſaudè garſchu. Wehl reiſ japeemin, ka lai tahdi gadijumi nenotiktu, par to katram peena ſaimneekam wajaga ruhpetees. Kad tahdu mihkſtu ſweeſtu aiſrahditâ kahrtâ neatdſeſè, bet noſpeeſch tahdu paſchu mihkſtu un nu noſpeeſchana itin weenkahrſchi neiſdodas, neſkatot uſ ilgu mihziſchanu, tad ſweeſtu tikai eeſahla. Brihſcham noteek pawiſam otrads gadijums: ſweeſtu ſit ilgi ar gruhtumeem un pee tam iſnàk maſi graudini. Maſchinu wajaga greeſt wairak ſtundas un ſweeſts ſatapinajas gruhti. Preekſch ſcho nepatikſchanu nowehrſchanas — lai ahtraki waretu ſaſiſt — wajaga maſchinâ eeleet werdoſchu uhdeni (lihdſ graudu attihſtiſchanai). Uhdens teeſcham werdoſchs eelejams, bet tikai karſtu leetojot, ſweeſta maſchinâ ſakrahjas par daudſ uhdena, no ka ſweeſtam garſcha ſamaitajas.

No eekſchſemes.

a) Waldibas leetas.

Rigas-Walmeeras meerteeſneſchu ſapultſchu preekſchneeks „W. G. A." iſſino, ka ſchi teeſa tekoſchâ gadâ ſehdes noturès katru deenu, iſnemot ſwehtdeenas un ſwehtku deenas.

Par Widſemes goda meerteeſneſcheem uſ 3 gadeem eezelti: Rigas-Walmeeras apgabalâ: Widſemes gubernators Sinowjews, Terbatas mahzibas apgabala kurators Lawrowſkis, Widſemes gubernas muiſchneezibas preekſchneeks barons Meiendorfs, landrahti: Heinrichs Tieſenhauſens un Eduards v. Tranſehe, atwalinats walſtspadomneeks Hebbels un Rigas pilſehtas galwa Kerkowius; Zehſu-Walkas apgabalâ: grafs Siwers.

Par Kurſemes goda meerteeſneſcheem uſ 3 gadeem eezelti: Jelgawas Bauſkas apgabalâ: Kurſemes gubernators Swerbejews un Kurſemes gubernas muiſchneezibas preekſchneeks barons Heikings.

Wiſaugſtakais ukaſs iſſludinats, pehz kura iſlaiſchamas 3 ſerijas walſts mantas biletu, kas neſis 3,10 proz. par gadu. Katra ſerija buhs 3 milj. rbl. leela.

Jauna medibu likumu pahrſpreeſchana. Kopſch jau preekſch gada ſpehkâ nahkuſchee medibas likumi ir publikai wehl loti maſ paſihſtami. Tà peemehram kahda Peterburgas awiſe ſino, ka barona Korffa muiſchâs notikſchot ſchinis deenas medibas uſ breeſcheem ar dſinejeem. Sche katrâ ſinâ ir pahrpratums, tadèl, ka likumi breeſchu medibas no 1. janwara kategoriſki noleedſ. Beſ tam ari ſchis likums tiks pateeſigi nahkoſchâ laikâ eewehrojami papildinats. Domenu miniſterija eeſneeguſi walſtspadomei patlaban papildu preekſchlikumu. Ji ihpaſcha wehriba peegreeſta plehſigu ſwehru iſnihzinaſchanai. Starp zitu likts preekſchâ, lai preekſch lopeem bihſtamu, plehſigu ſwehru iſnihzinaſchanas, ſemſtwam atkautu eeweſt natural- un naudas ſerwitutes. Kà ſino, tad eekſchleetu miniſterija likuſi gubernatoreem preekſchâ, no ſemſtwu aiſſtahwjeem un kompetentàm perſonam eezelt konſultaziju, kas lai apſpreeſtu ſcho jautajumu. (Now. Wr.)

Par paſu reformu. Eekſchleetu miniſtrim weenojotees ar finanſchu miniſtri, iſſtrahdats jauns paſu kahrtibas projekts, kuru pehz tam eeſneegſchot walſts padomei. Pehz ſchi projekta paſes preekſch paſtahwigas uſtureſchanàs nebuhſchot wajadſigas, iſnemot tahdâs weetâs, kuras atronas ſem aplenkſchanas likuma un kurâs paſtàw eerakſtiſchanas. Wiſôs zitôs gadijumôs iſdos dſimt- un perſonigeem muiſchneekeem, dſimt- un perſonigeem pilſoneem, dſimtgoda pilſoneem un tirgotajeem paſes weetâ paſes grahmatinu, kuru iſrakſtis uſ 10 gadeem un preekſch kuras katru gadu buhs jamakſà 1 rbl. leels ſtempel-nodoklis. Semneekeem, maſpilſoneem un amatneekeem, tikai tahdôs gadijumôs iſdos paſu weetâ uſ peezeem gadeem paſes grahmatinu, kad grahmatinas ſanehmejam to ſanemot naw nodoklu paradi. Zitadi tas nedabù grahmatinu, bet tikai paſi uſ 3 mehneſcheem lihdſ 1 gadam. Kad nodoklu parads ari pehz ſchi notezejuſcha goda naw ſamakſats, jaunu paſi war iſdot tikai ar pagaſtu ſapulzes atkauju. Paſes iſnàks daudſ lehtakas, nekà lihdſ ſchim. Makſatajàm perſonam, kuras paſes grahmatinu dabujuſchas, un palikuſchas wehlaki nodoklus paradâ, grahmatinu weetâ iſdos paſes uſ ihſeem termineem. Uſ tahda paſcha pamata dabùs ari Schihdi paſes, tikai ar daſcheem, pehz ſawa ſoziala ſtahwokla atkrihtoſcheem iſnehmumeem. Kas atteezas uſ garidſneezibu un garigo kahrtu perſonam, tad pee teem lihdſſchinigà paſu kahrtiba paleek nepahrgroſita. Tapat ari paleek ſpehkâ kahrtiba, kas atteezas uſ ahrſemneeku paſem. (Now. Wr.)

Semkopibas miniſterija. Awiſe „Now. Wr." dabujuſe ſinat, ka eſot prinzipâ noſpreeſts, dibinat ſemkopibas miniſteriju. Pehz tam nahk apſpreeſchanâ winas eerihkoſchana. Domà, ka daſchi domenu miniſterijas departamenti un daſchas uſ tam atteezoſchàs zitu miniſteriju nodalas peedaliſchot ſemkopibas miniſterijai. Sarihkoſchana buhs lihdſ ſch. g. auguſtam gatawa, tà ka ar 1. ſeptembri jaunà miniſterija eeſahkſchot ſawu darbibu.

Naudas pahrwedums. Awiſe „Now. Wr." dabujuſe ſinat, ka paſta reſors nolehmis eeweſt pee naudas iſſuhtiſchanas un ſanemſchanas publikai jaunus paweeglojumus. No domats preekſch abàm galwas- un zitàm leelàm pilſehtam, kuras ſaweenotas wiſpahrigajâ telegrafu tihklâ un kurâs atronas walſts bankas nodalas, eeweſt ſekoſcho kahrtibu: iſſuhtitajs luhdſ weetigajai paſta nodalai iſdarit ſinamai ſumai uſ ſinamu weetu telegrafiſku pahrwedumu. Winſch pee tam eemakſa wajadſigo ſumu, aiſmakſa iſdewumus un dabù kwihti. Kantoris, kuram jaſuhta, telegrafe otram kantorim ſinamâ pilſehtâ, lai winſch tahdai un tahdai perſonai iſmakſa ſinamu ſumu. Pehdejais kantoris tad beſ kaweſchanas paſino adreſatu un iſmakſa winam peeteikto ſumu.

b) Original-ſinojumi.

No Pinkeneekeem. Biltauru ſaimneekam Jurim Benuſim 17. janwara nakti no ſtalla iſſaga diwas jaunas gowis, 100 rbl. wehrtibâ. Gowis aiſweſtas lihdſ Blodneeku laukeem, kur 2 ſirgi un 4 wihri bijuſchi, 3 ar ſahbakeem, 1 ar paſtalam, un tur ragawâs eegahſtas; blehſchi pa diweem zeleem braukuſchi, kamèr pehdas paſuda. Lai gan 10 wihri ar 5 ſirgeem tuhlin iſbrauza meklet uſ wairakeem zeleem, tomèr wiſa mekleſchana lihdſ ſchim palika welta. Tad wehl kahdam Schwarza muiſchas gruntneekam ari diwas gowis iſſagtas; weenu Rigâ pee meeſneeka wehl atradis dſihwu. Kaut gan „Pilſehtneeks" jau reiſ „Lauzineekam" to padomu ir dewis, lai ik katrs ſaimneeks pa nakti tura wakti un ſawu mahju apſargà, tomèr maſ ir, kas to eewehro; ziti gan tura wakti, ziti nemaſ. Zinotajs.

No Stukmaneem. Kam ſcha janwara mehneſcha ſahkumâ gadijàs pee Stukmanu ſtazijas nobraukt, tas wareja redſet laudis kà ſkudras nudſam un tekam, itin kà jau drihſ buhtu pehdejà deena gaidama. Un kadèl ſchi ſteigſchanàs notika? Mihlo, labo lininu dehl! Jau wairak gadus ſemkopji ſuhrojàs, ka teeſcham ne-eſot wehrts, linus wairs ſeht, jo neatmetot ir darba algas; kur nu wehl leelum leeliſki ſemi iſſuhzot; bet nu uſ reiſ, kà jauna dſihwiba linu praſijumôs moduſès, tà ka pee Stukmanu ſtazijas daſchu deenu wairak ſimteem birkawu ſchejeenes tirgotaji apgroſija. Wiſplaſchakâ darbibâ ſtrahdà Rumpa un Wilzina kgu weikals. — Preekſch ſeemas ſwehtkeem garnadſchi daſchu dobiti kartupelu apzeemoja; daſchus weeſus eelika winu ihſtenajâ goda weetâ. Bet tagad leelais ſals, daſcha pagrabina eemihtneekus, tupuliſchus, krama zeetumâ pahrwehrtis. Daſcheem ir ſehklai neweena tupula nebùs ko ſtahdit, jo wiſi iſſaluſchi. — Saimes dereſchana jau wiſâ apkaimê ſahkuſès. Leelakas algas ſola Odſeeneeſchi. Labam kalpam 40—50, kalponei 20—25 rbl. Kalponu leela dala teek dereta iſ Kriſburdſeeſcheem, ſchahs kalpones ir zaur ſawu tſchaklibu un zihtibu eeguwuſchas ſchejeenes kreetno ſaimneeku atſinibu. — 9. janwara nakti Odſeeneeſchu Kurmenu S'am ſagli bija klehti pa jumtu un greeſteem eelihduſchi un labu dalu mantas, ihpaſchi uſturas lidſeklus, lihdſi panehmuſchi. Zaur zihtigu pakalmekleſchanu ſagleem nahza uſ pehdam un daſchi jau ſehd droſchâ weetâ. Ari Goſtinu meeſtinâ, pehz minetàm ſagtàm mantam meklejot, uſgahja labu perekli jau agrak zitureenâ ſagtu mantu. Par ſcho meeſtinu jau wairak gadus runà, ka te atrodotees kahda leelaka garpirkſtineeku banda un daudſ ſahdſibas jau te ir peedſihtas. Tureenas kreetnajeem, godigeem eedſihwotajeem uſ ſcho neleeſchu perekla iſnihzinaſchanu buhtu nopeetna wehriba greeſchama. Dzenols.

No Weetalwas Odſeenas. Schejeenes dſimtkungs jau treſcho lahgu no ſawa meſcha daudſ tuhkſtoſchu koku paſaulê aiſlaiſch. Tà ſchinis deenâs teek kuplàs ſalàs egles tuhkſtoſchàm gar ſemi gahſtas. Meſchs iſſkatas, pehz zirteju pahreeſchanas, kà tihrelis. Schejeeneeſchi paſchi malkas ſinâ iſlidſas kà waredami: daſchi Irſchu, ziti Kokneſes un Stukmanu meſchôs ſildoſcho materialu mekledami. Ja ſchahdâ wairumâ meſchu iſnihzinaſchana wehl kahdu laiku turpinaſees, tad drihſ muhſu apkaimes meſchi aiſjuhrâ aiſlidos un muhſu kalni un lidſenumi, kà baidekli, ſaltam ſeemela wehjam kauzot — kaili tehloſees. Dzenols.

No Weetalwas apkahrtnes. Mihlo „Mahjas Weeſi"! Tawi ſweizinajumi un jaungada laimes wehlejumi ſneedſas tahlu un tuwu, ſawâ ilgâ gaitâ Tu eſi tapis mihlſch weeſis katrâ tai Latwju buhdinâ, kas Tewi ſawâ paſpahrnê uſnem. Ar preeku waru wehſtit, ka Weetalweeſchi naw wis, kas behg no gaiſmas tumſibâ, bet ka ar jaunu gadu jo projam ſeko gaiſmas druwai. Jt ihpaſchi to waram redſet no ta, zik leelâ mehrâ pee mums top laikrakſti laſiti. Gandriſ ik katrâ mahjâ teek weens un wairak laikrakſts aboneti, it ihpaſchi ſchahdi: „Mahjas Weeſis", „Balſs", „Baltijas Weſtneſis", „Deenas Lapa", „Tehwija", „Auſtrums" un ari wehl kahdi Kreewu laikrakſti. Schejeenes Weetalwas labdarigà beedriba ari neapnihkſtoſchi zihnas, iſrihkojumus iſrihkot un wiſus tumſibas darbus apkarot. Tà ap iſgahjuſcheem ſeemas ſwehtkeem iſrahdija R. Blaumana ſazereto lugu „Launais gars". Schai lugâ wiſleelako atſinibu iſpelnijàs B. Krumberg kgs (Mantrauſs). Salta laika dehl publika nebij wis leelâ mehrâ eeraduſès. Schehl tik, ka ſchejeeneeſcheem truhkſt ſaderibas un weenprahtibas, jo to warejam redſet ari no ta, ka ſchejeenes mahzitajs Th. Döbnera kgs preekſch iſgahjuſcheem ſeemas ſwehtkeem ſludinaja draudſei, ka wajagot uſ ſeemas ſwehtkeem egliti dedſinat ſchejeenes baſnizâ. Bet, Deewam ſchehl, ſchis nodoms neiſdewàs! Jo draudſe nepalidſeja ne ar naudu, ne ari ar darbeem, kas pee eglites ſagatawoſchanas bij wajadſigs, ne ari ſkolotaji ar behrneem, kas to wakaru ar dſeedaſchanu waretu puſchkot. Buhtu gan wehlejams, ka ſchejeeneeſchi ar laiku wiſi weenprahtibâ un ſabeedribâ weenotos. J. Senceris.

No Oſoleem. Janwara 8. deenâ, pulkſt. 9 wakarâ, ſchejeenes R. mahjas ſaimneekam A. noſagts pee Leelàs muiſchas Wahrnas kroga ſlites ſirgs ar wiſu aiſjuhgu. Lihdſ ſchim wiſa pakalmekleſchana weltiga. Tà tad apmehram gada laikâ Oſoleeſcheem noſagti kahdi tſchetri ſirgi. — Seema pee mums dſila un ſalta. — Weza gada wakarâ, 31. dezembrî, Oſolu pagaſta ſkolâ tika dedſinata eglite, pee kuras ſkolas behrni nodſeedaja daſchas jaukas dſeeſminas. — Laikrakſti un zitas derigas grahmatas teek pee mums deeſgan maſâ mehrâ laſiti. Ozoleets.

No Kraukleenes. Zik behdigas ſekas daſchkàrt war buht neuſmanigai kahpeleſchanai, to peerahda diwi ihſâ laikâ weens pehz otra notikuſchi nelaimes gadijumi. Kahda ſchahs muiſchas ſtrahdneeze S. iſgahjuſcha gada dezembra 21. deenâ ar „apautàm" kahjam pa gultu kahpalajot, lai nonemtu malku no ahrdeem, tik nelaimigi krituſe, ka uſ gultas ſtakles pahrſituſe gurnu ſkreemena kaulu, tà ka nelaimigai noſkrehja aſinis; kautſchu winu tuhlin aiſweda uſ Zeſwaines ſlimnizu, lai ſneegtu ahrſta palidſibu, tomèr ta pehz wairak nedelu wahrgoſchanas aiſmiga muhſcha meegâ. Otrs tam lidſigs gadijums deenu wehlak notika Jukan mahjâs, kur kalpa S. jaunà ſeewina nokrita no trepem, ari zaur neuſmanibu. Nelaimigà ſatuhſka leeliſki, pehz pahris nedelam dſemdeja dwihniſchus, tad mira un 17. janwarî tika paglabata. Srs.

No Dſelſawas. Kà wiſa paſaule pehz modes ween dſenas, tà ari muhſu tumſchee weikalneeki tihri pehz modes ween rihkojas. Kamèr ſenak bij modê ſirgu un aitu ſagſchana, tagad ta pahrgahjuſe uſ lineem. Tà 13. janw. ſchejeenes A. mahju rentneekam P. iſſaga no rijas 5 birkawi linu. Pehdas ſadſina lihdſ Zeſwainei, kur tahs paſuda, tà ka lihdſſchinejà mekleſchana wiſa bijuſe weltiga. Srs.

No Nitaures. Muhſu Labdar. beedr. poſchas naigi ween uſ 7. februari noturameem 16-gadu ſwehtkeem. Diſchenus ſwehtkus! Labas ſekmes nahkamâ jaunajâ gadâ!

„Strahdà droſchi,
Strahdà tſchakli!
Nepeekuhſti puhletees.
Mehrkis labs, —
Sini droſchi,
Pehz buhs augli loti koſchi." A.

Wehl no Nitaures. Sche parahdijuſchàs behrneem maſalas. Tà ka laiks aukſts, tad dſird ari pa weenam mirſtot. — Schejeenes „Leelâ krogâ" notura ik nedelas, treſchdeenâs, telu tirgu. —nis.

No Pernigeles, Leepupes draudſê. Otrdeen, 5. janwarî ſch. g., ſchejeenes Sawſtarpeja ugunsapdroſchinaſchanas beedriba iſrihkoja weetejâ teeſas namâ pilnu ſehdi. Par preekſchneeku eewehleja bijuſcho — Mikeli Kalnberſinu, rakſtwedi — ſkolotaju Fr. Kalninu. Beedribai paſchai ſawas ihſtas telpas naw, par ſapulzes weetam ta ſewim iſraugas waj nu pagaſta ſkolu, jeb pagaſta namu. Beedri minetâ beedribâ ſkaitas tikai ſchejeenes ſaimneeki; beedribai pamata kapitals naw wiſai leels, bet zeram un wehlejamees, ka ta beidſot tatſchu nepaliks puszelâ, bet ſaſneegs ſawu mehrki — palidſet ſaudejumôs zaur uguni. Nowehlu tai ſawâ darbibâ turpmaki labas ſekmes. — Teizami no ſchejeeneeſcheem, ka tee labi apgahdà ſawus neſpehzigos walſts lozeklus; ihpaſchas nabagu mahjas naw, bet tee ir eeweetoti weenâ galâ pagaſtà namâ. — Laika ſobs pawiſam bija ſagrauſis muhſu ſkolu, jo garam brauzot katram Pernigeleetim ſchahwàs prahtâ, ka laiks mums ir gan, ſkolu pahrlabot. Weetneeku pulkam pirmo reiſi ſchinî gadâ pulzejotees, tika noſpreeſts, ka materials pee ſkolas tuhlin wedams un ta apſchuhjama ar dehleem. Weenigâ leetâ, kur pernigeleeſchi palikuſchi pakal ſaweem kaimineem ir — ka tee gauſchi maſ laſa laikrakſtus. Skarbais.

No Ufas apgabala. Aukſtas un dſilas ſeemas ſchai apgabalâ naw nekàds retums. Widſemneeki ſchehlojas un ſuhdſas, kad jau 20 gr. ſals, turpretim ſchejeeneeſcheem beeſchi ween jaiſtur lihdſ 40 gr. R. Pa laikam nu gan tahds ſals ilgi nepaſtàw, atkal atlaiſchas, tomèr ſchogad tas paſtahweja weſelu mehneſi, no 20. now. lihdſ ſeemas ſwehtkeem, ſala pat pahraki par 40 gr. Reom. Saprotams, ka tahds aukſtums atſtàj reiſu reiſem ſawas neiſdſehſchamas pehdas. Jſdſird ween, kur un kur, tahds un tahds noſalis. Rokas waj gihmi apſaldet preeber pee ikdeeniſchkigeem peedſihwojumeem, tee nemaſ naw ſkaitami

un kam uſ kureeni garaks zelſch jauſnem, tas reti tahdâ laikâ iſſargajas. Atkauſchu, kà Widſemê — kad ſeemâ laiks atlaiſchas un termometrs rahda 0 jeb 1 gr. ſiltuma, te Uſfâ jau ſeptinus gadus dſihwodams ne-eſmu peeredſejis un tadêl ari zeli te tà nekad nenoledo kà Widſemê. Sneegs leelaku dalu nenàk wis pahrſlâs, bet ſmalks kà jau neſaweenojees. Brauzot pa jaunapſniguſchu zelu, tahdâ auktſtâ laikâ ragawas nejauki kauz, it kà pa granti brauktu. Saprotams, tas tikai pee leelaka auktſtuma, lehnakâ laikâ eet tapat kluſi. — „Kahda ſeema, tahda waſara", ari ſchejeeneeſchi mehdſ ſazit. Ja ſeemâ pahrak auktſts, tad waſarâ tapat karſts un ja ſeemâ daudſ ſneega, tad waſarâ leetus buhs peeteekoſchi. Ar ſewiſchkàm baſcham ſchejeeneeſchi raugas uſ nahkoſcho waſaru, jo ſneega preekſch ſchi apgabala dabas paraduma ſchogad ſewiſchki maſ, uſ laukeem ap pus arſchinu, meſchds ³/₄ arſch., wahrdu ſakot, tikai puſe no agrakajôs gadôs paraſta beeſuma. Schejeeneeſchi gan mehdſ noſtahſtit, ka agrak, gadu 15 atpakal, bijuſchas ſeemas, kur ſneegs ſanahzis lihdſ 3 arſchinu, es tahdas ſeemas ne-eſmu peedſihwojis, bet 2 arſchinu beeſs gan 1886. gadâ bija, ko pats redſeju. Saprotams, ka maſakas weſchanas, tà malkas, kà balku, rudeni tikai iſdaramas, ja negrib wehlaku zelu rakt, kas deeſgan daſcham labam atgadas. — Zilweks, lai kur dſihwotu, alaſch eewehro ta apgabala apſtaklus un ſawas dariſchanas leetas tà eekahrto, kà to weetas apſtakli praſa. Tà ſche nekur neredſeſi ragawu ar ſchauràm ſleezem kà Widſemê, te tahs taiſa diwi reiſ tik platas, zaur ko labums zelas, ka eet pa ſneega wirſu. Tà ka ſche beſ zela — aiſ ſneega beeſuma un wehl wairak, ka tas naw ſaſehrees — kahjam nekur newar paeet, tad tà ſauktàs „ſlehpes" (kr. лыжи) ſche leelâ mehrâ top leetotas, ar kuràm ejot wajaga weiklibas un mahzeſchanas kà pee ſlidkurpem. Tà katrâ apgabalâ, lai eetu kur eedami, mehs atradiſim wiſu peemehrotu tahs weetas un laika apſtahkleem un ſmejami, redſot, kad tam grib preti ſtrahdat, kà to Latweeſchi no eeſahkuma ſchai apgabalâ darija.

Pazariņſ.

c) **Baltijas notikumi.**

Mangalu juhrſkolas lidſſchinejais ſkolotajs, hofràts J. Breikſch kgs, „B. W." ſino, pahrzelts par ſkolotaju uſ Leepajas juhrſkolu.

Papildu nodokli tahdàm tirdſneezibas un ruhpneezibas eeſtahdem, kas makſà gildes nodoklus, kà ari tahdàm, kas makſà akziſes nodoklus, 1893. g. Widſemê jamakſà 40,000 un 33,200 rbl.; Kurſemê — 10,000 un 10,900 rbl.

Jumurdas walſts (Widſemê, Zehſu apr.) ſawſtarpejas ugunsapdroſchinaſchanas beedribas ſtatuti apſtiprinati no eekſchleetu miniſtra 23. dez. pag. g. (W. W.)

Aumeiſteres pagaſta (Widſemê, Walkas apr.) ſawſtarpejas ugunsapdroſchinaſchanas beedribas ſtatuti apſtiprinati no eekſchleetu miniſtra 23. dez. p. g. (W. W.)

Keipenes labdaribas beedriba, kà „W. G. A." ſino, beiguſe ſawu darbibu.

Par Sehlpils prahweſtu eekſchleetu miniſtris apſtiprinajis Sunakſtes mahzitaju Karli Gotlibu Stenderi.

Jelgawas Latw. beedr. Rakſtneezibas nodalai par preekſchneeku eewehlets A. Sterſte un par wina weetneeku M. Skruſits.

Irlawas ſeminarâ pagahjuſchâ, 1892. g., 18 audſekni beiguſchi kurſu.

Iſgahjuſchâ numurâ pehz „Poſtim." bija ſinots, ka Halliſtê noſaluſchi 30 Tſchigani un 2 firgi. Tagad nu Wilandes „Anz." raksta, ka ſinojums eſot pilnigi nepateeſs.

Swaniſchana ſneegputenu laikâ. Kà „Poſt." ſino, Weſenbergas apgabala laukpolizija pawehlejuſe, tureenes baſnizâs ſwanit ſneegputena laikâ, lai kaudis, kas apmaldijuſchees, ſinatu nojègt, uſ kuru puſi jadodas. Swanit jaſàk krehſlai metotees.

d) **No zitàm Kreewijas puſem.**

Winu Keiſariſkas Majeſtates, Keiſars un Keiſareene, ſcho otrdeen ſanehma Bucharas emiru atwadiſchanàs audienzê. Pee tam bija klaht ari emira dehls, kas eeſtahjas Peterburgas Nikolaja kadetu ſkolâ, kà ari emira pawadoni un wairaki Kreewu augſtaki amatu wihri. Emirs ſcho zeturtdeen aiſbrauza zaur Witnu, Odeſu, Sewaſtopoli atpakal uſ Bucharu. Emirs pateizàs par ſirſnigo uſnemſchanu, ko winſch baudijis Peterburgâ.

Preekſch labibas tirdſneezibas nokahrtoſchanas Peterburgâ ſanahkuſe konferenze, kura ſcho otrdeen noſpreeda, eezelt apakſchkomiſiju. Schai komiſijai buhtu jaſaſtahda pirmais preekſchrakſtu preekſchlikums par labibas iſweſchanas uſraudſibu, tapat ari jaſawàk pahrgroſijumu preekſchlikumi pee ſcha projekta, lai konferenzes lozekli ſkaidri ſiratu, kahda buhs nodomatà uſraudſiba. Otrai apakſchkomiſijai buhtu jaiſſtrahdà preekſchlikums, kahdejadi uſraudſibam oſtâs buhtu jaluhko uſ tam, ka iſwedamà labibu buhtu lidſiga tahm prowem, pehz kuràm labibas pahrdoſchana tapuſe noſlehgta.

Finantſchu miniſtris iſlaidis pawehli, pehz kuras no 1891. un 1892. g. pagaidam iſlaiſtàm 150 milj. rbl. kredubiletem tagad 25 milj. nemaini atpakal. (W. W.)

Laukſaimneezibas tekniſkas nodalas, kà Kreewu awiſes ſino, waldiba nodomajuſe dibinat pee realſkolam. Jaunàjàm nodakam domenu miniſtrija doſchot ſemi, kur eerihkot ſaimneezibu.

Jauna parauga 10-rbl. gabali, kà „M. Wed." ſino, tapſchot drihſumâ iſlaiſti.

Telefons apakſch uhdena. „Awiſe Graſchd." dabujuſe ſinat, ka flotes leitenants Kolbaſenkows iſgudrojis apakſch-uhdena telefonu, ar kuru uſ uhdens wirſas war ſarunatees. Konſtrukzija paſtàw gan uſ paraſtà pamata, ir tomèr daudſ weenkahrſchaka, weeglaka, ehrtaka un ſkanas top ſkaidraki pahrwaditas. Scho telefonu ſuhtiſchot uſ Tſchikagas paſaules iſſtahdi.

Preekſch amatneeku ſellu pahrbauditſchanas, kà Peterburgas awiſes ſino, nodomats no waldibas puſes eezelt ihpaſchu pahrbauditaju komiſiju, pee kuras peedaliſchotees weetneeki no amatneeku kahrtas. Tahlak nodomats no ſelleem praſit ſinamu iſglihtibas pakahpeenu.

Wiſpahrigu Kreewu ugunsdſehſaju beedribu, kà „Graſchd." ſino, eſot nodomats dibinat. Beedriba uſnemſchot wiſas jau paſtahwoſchas labprahtigas ugunsdſehſeju ſabeedribas.

Pahrdotawas preekſch nabageem. Tà ka wiſi nepeezeeſchamee uſturas lidſekli paleek arweenu dahrgaki, daſchi Peterburgas labdari nodomajuſchi, dibinat drihſakâ laikâ Peſki, Peterburgas puſê un galeru-oſtâ, katrâ pa weenai pahrdotawai, kuras pahrdoſchot weenigi par wiſlehtakàm zenam uſturas lidſeklus nabageem un proti, lihdſ 50 proz. lehtaki. (Now. Wr.)

Tihſchi ſakroplojumi. Awiſe „Solowo" ſino, ka pee Wilnas apgabala teeſas nahkuſe iſteeſaſchanâ leela prahwa pret Dr. Mandlu. Schis bija eerihkojis pilnigu fabriku, lai ſawus tizibas brahlus zaur ſakroploſchanu atſwabinatu no kara klauſibas iſpildiſchanas. „Pee beidſamajàm eeſaukſchanam Witeikâ un Molodetſchnâ iſrahdijàs, ka weſelam baram Schihdu bija azis melni laukumi. Leelakà daka Schihdu leedſàs iſteikt ko tuwaki par ſcho zehloni, diwi no teem tomèr atſinàs, ka laukumi eſot mahkſligi, redſei nekaitigi, un no Minſkas ahrſta Mandla pagatawoti. Schis eſot peenehmis preekſch katràm eeſaukſchanam pee ſewis leelu daudſumu Schihdu rekruſchu un iſdarijis pee teem kahdas nebùt operazijas, lai tos atſwabinatu no kara klauſibas iſpildiſchanas.

Swaiga peena ſuhtiſchana pa dſelſszeleem. Seemeku-Wakaru dſelſszelu tirdſneezibas agents, Gtinka kgs, lizis preekſchâ ſchahm dſelſszelu waldem projektu par kahdu ledus lahdi, ſwaiga peena un ſweeſta ſuhtiſchanai mantas wagonôs. Mineto walſchu ſapulze atſinuſe ſcho iſgudrojumu par derigu, un uſaizinajuſe tuhdat dariſchanu preekſchneekus gahdat, ka no Jeliſawetgradas apgabala peena produktus ſuhtitu ſchahdâs lahdês uſ Odeſu. (Graſchd.)

No Zarizinas ſino, ka brahli Nobel uſpirkuſchi wiſu keroſinu par 90 kap. un beſ tam wehl no tureenes firmam 1 milj. pudu keroſina, kas nododams nahkamâ brauſchanas laikâ.

No Rigas.

Rigas pilſehtas domneeku wehleſchanam, kà „D. Z." ſino, noteikti ſchahdi termini: Ee-ejas kahrſchu iſdoſchana 15., 16. un 18. februari; kandidatu ſaraſta ſaſtahdiſchana 27. februari; balſoſchana 8., 9., 10., 11., 12. un 13. martâ; balſu ſkaitiſchana un wehleſchanu iſnahkuma ſaſtahdiſchana 15. martâ. Pahrwehleſchanas, ja buhtu wajadſigas, 18., 19. un 20. martâ. Ee-ejas kahrſchu iſdoſchana un kandidatu ſaraſta ſaſtahdiſchana notikſchot leelàs gildes apakſchejâ ſahlê un balſoſchana, balſu ſkaitiſchana un pahrwehleſchanas — augſchejâ ſahlê.

Fridrichs Hakmans, Doma baſnizas pehzpuſdeenas mahzitajs, nomiris. Nelaikis ſawâ laikâ bija par Walkas ſeminara direktoru.

Pareiſtizibà, kà „R. W." ſino, Rigâ no 1881. lihdſ 1890. g. pahrgahjuſchi 983 zittizibneeki (457 wihreeſchi un 526 ſeeweeſchi), no teem ſenak bijuſchi 718 lutertizigi, 113 katoli, 88 weztizibneeki. Starp teem, kas pareiſtizibu peenehmuſchi, 368 perſonas eſot ſemneeki.

Latweeſchu teatri iſgahjuſcho ſwehtdeen iſrahdija jaunu lugu „Melnais Peteris", ſaraſtitu no E. Kozina. Lugu atkahrtos atkal ſcho ſwehtdeen. Telpas truhkuma dehl ſcho lugu tuwaki pahrrunaſim nahkoſchâ numurâ.

Atraſts lihkis. 19. janw. atrada uſ Pakrowas kapeem nedſihwu, 45 gadus wezo Rigas maſpilſoni, Rudolfu Teichmani, pee kura nebij ſihmes redſamas, ka ſlepkawiba buhtu iſdarita. Lihkis nodots iſmekleſchanai.

Nelaimes atgadijums. 18. janw. ſaſtrehjàs zaur neuſmanibu pee Eldorado weeſnizas uſ Peterburgas ſchoſejas diwi weeglo paſaſcheeru fuhrmani Nr. 566 un Nr. 122, pee kam weenâs kamanâs ſehdedamais, 26 gadus wezais Pruhſijas pawalſtneeks, Ernſts Puhlmanis, pahrlauſa kahju.

Uſeeti jaunpeedſimuſchu behrnu lihki. Naktî uſ 25. janw., Eliſabetes eelâ Nr. 14 atejas weetu tihrijot, atrada tajâ kahdu jaunpeedſimuſcha ſeeweeſchu kahrtàs behrna lihki, kuru nodewa iſmekleſchanai.

— Ledu nozehrtot, kahds ſtrahdneeks atrada 25. janwarî uſ grahwju eelas kahdu lupatôs eetihtu, jaunpeedſimuſchu wihreeſchu kahrtas behrna lihki, kuru ari iſmekles.

Ugunsgrehki. Naktî uſ 23. janw. iſzehlàs uguns Biſchu muiſchâ atronoſchàs, Brandenburga manteneekeem peederigàs ehkàs, no kuràm kahda weenſtahwu koka mahja krita leeſmam par laupijumu. Saudejums wehl naw apſkaitits.

— Naktî uſ 26. janw. iſzehlàs uſ Libekas ſalas uguns, pee kam nodega tirgotajam Schepeleram peederiga koka waktneeku maika. Saudejums ſneedſas uſ 100 rbl. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

„Semkopis". Nr. 1. Mehneſchrakſts par laukſaimneezibu, dahrſkopibu, tirdſneezibu, ruhpneezibu u. t. t. Jelgawâ, Drawin-Drawneeka apgahdibâ.

Mums jau wairaki laikrakſti, kas gribeja kalpot laukſaimneezibas labumeem, deemſchèl, beiguſchi ſawu gaitu, kà „Wahrpa", „Baltijas Semkopis", „Darbs" un „Arajs". Japreezojas tadêl, ka, eewehrojot tik nelabus panahkumus, Drawin-Drawneeka kgs tomèr naw baidijees, no jauna uſſàkt iſpildit tik nepeezeeſchami wajadſigu robu muhſu laukſaimneezibâ. Latwju tauta ir ſemkopju tauta un tadêl gan buhtu ſagaidams, ka jel weens weenigs laikrakſts ſpehs uſturetees, kas kalpo tikai laukſaimneezibas labumeem, paſneegdams pamahzibas par wiſu, kas ſihmejas uſ leetpratigu laukſaimneekoſchanu. Nowehlam tadêl ſchim jaunajam laikrakſtam ſeedoſchu nahkotni!

Pirmajai burtnizai ſchahds ſatURS: 1) Saweem zeen. laſitajeem. 2) Laukſaimneezibas apſkats par 1891./92. gadu. No Sihpelneeka. 3) Par neſahku apkaroſchanu. No agronoma J. Maſwerſiſcha. 4) Par muhſu augſu kokeem, winu apgreeſchanu u. z. Ar 3 ſihmejumeem. No Sweſchâ. (J. P.) 5) Ledus un wina ſwars ſaimneezibâ. Ar 5 ſihmejumeem. No O. P. 6) Meſcha plakanſirnis (Lathyrus silvestris). No agronoma J. Braſdas. 7) Daſchadas ſinas. 8) Iſ laukſaimneezibas beedribu dſihwes. 9) Sihkumi. 10) Atbildes uſ jautajumeem. 11) Wehſtuleneeks.

„Semkopis" makſà tikai 1 rbl. par gadu, burtniza 10 kap.

Redakzijai peeſuhtitas ſchahdas jaunas grahmatas:

1) Latwju tauta. Enziklopediſku rakſtu wirkne. VI. grahmata: Latw. geografija. 1. burtniza: Fiſiſkà geografija no A. Needres. Jelgawâ, Drawin-Drawneeka apg.

2) Ihſs pahrſkats par laukſaimneezibas pamata likumeem. Rokas grahmata ſemkopjeem no K. Kaſaka. 3. dalâs. 1. daka: „Semkopiba un augkopiba". Ar 103 ſihmejumeem tekſtâ. I. burtniza. Jelgawâ, Drawin-Drawneeka apg.

3) Ubags. Stahſtijums iſ tautas dſihwes no Jaunſchewſka. Rigâ, W. Altberga apg.

4) Knaſs Roſlaws un wina meitina. Tulkojis J. Rupais. Rigâ, W. Altberga apg.

5) Pamahziha meſchſargeem un tahdeem, kas par meſchſargeem grib tikt. Saſtahdijis wirsmeſchkungs A. Lütkens. Rigâ, Ernſta Plates apg.

6) Sudmalneeku Lihſina. W. Heimburgas romans. Tulkojis K. Schuberts. 28 bildem puſchkots. Jelgawâ, Drawin-Drawneeka apg.

7) Pamahziſchana ſchacha ſpehlê. Saſtahdijis H. Adolphi. Jelgawâ, Drawin-Drawneeka apg.

8) Dſeeſminas, luhgſchanas un mahzibas kriſtibâs preekſch un pehz behrnina kriſtiſchanas. No daſcheem rakſteem ſalaſijis un pahrzehlis Dinsbergu Ernſts, ſen. Leepajâ, K. Ukſtina apg.

Latwiſkas grahmatas,
kas iſnahkuſchas no 16.—23. dezembri 1892. gadâ.
(Iſ „Wald. Wehſtn." Nr. 16.)

1) Baltijas kalendars 1893. g. Iſdots no Weinberga. Rigâ, pee Biſeneeka. 2000 eks.

2) Baltijas juhrneeku kalendars 1893. g., A. Bandrewitſcha ſaſtahdits. 700 eks.

3) Kahdu eeſpaidu alkohols dara uſ zilweku? Profeſora Gaules. 2500 eks.

4) Ewangeliſks Baltijas kalendars 1893. g. 500 eks.

5) Kalendars 1893. g. (Bolzman u. Ko.) Zehſis, Leepina druk. 2000 eks.

6) Behrnu preeks, no Olina. Ahbeze ar bildem. Rigâ, Jakobſona dr. 6000 eks.

7) Zaur ko zilweki paleek traki? Rigâ, Blankenſteina dr. 1000 eks.

8) Laukſaimneezibas kalendars 1893. g. (preekſch laukſaimn. un ſkolotajeem). Zehſis, Leepina dr. 1500 eks.

9) Wezà paſta Lihſe. Sahſts wezeem un jauneem. Rigâ, Ruetza dr. 1000 eks.

10) Laimigais. Stahſts. Iſd. Behrſinſch. Jelgawâ, Sieslaka dr. 1000 eks.

11) Sihleſchana no rokas, no Freidenfeldta. Rigâ, Blankenſteina dr. 1000 eks.

12) Zilwekeem labs prahts (?), no Friſa. 4 ſtahſtini. Rigâ, Schnakenburga dr. 3000 eks.

13) Seemas ſwehtku upurs (?), no Friſa. Rigâ, Schnakenburga dr. 3000 eks.

Kuſtonu apſardſiba.

Eewehrojams ſirgu, lopu, ſunu un zitu kuſtonu ihpaſchneekeem. Widſemes lopu aiſſtahweſchanas beedriba ſawâ eeſtahdê, Rigâ, Reweles eelâ Nr. 35, netahlu no Leelà pumpja, ir gahdajuſe par to, ka nabagee lopu ihpaſchneeki te war dabut par wiſai lehtu makſu ahtru ahrſta palidſibu, ja wineem ſaſlimſt ſirgi, gowis, ſuni jeb ziti mahjas kuſtoni. Deemſchèl nupat pehdejâ beedribas preekſchneezibas ſehdê iſrahdijàs, ka ſchis beedribas eerihkojums publikâ maſ paſihſtams un top tikai loti reti iſleetots, kas jo gaiſchi peerahda, zik maſ laudis wehribu peegreeſch prahtigai kuſtonu ahrſteſchanai.

Publikas paſchas labâ tadêl buhtu gan wehlejams, lai ſchis eeteizamais eerihkojums nahktu tahlu jo tahlu paſihſtams un ka ta beeſchaki mekletu palidſibu ſaweem ſlimajeem kuſtoneem.

Weterinar-ahrſts, hofràts Plutſchewskis ir beedribas eeſtahdê, Reweles eelâ Nr. 35, ſaſtopams katrâ pirmdeenâ, treſchdeenâ un peektdeenâ no pllſt. 12 lihdſ 1 deenâ.

Mihli luhgtu, lai ari ziti ſchejeenes Latw. laikrakſti par augſchâ mineto eerihkojumu paſinotu ſaweem laſitajeem. V.

Iſwilkums iſ Rigas lopu patwerſmes damu komitejas ſtatuteem un reglementa.

Lai tuwaki pahrraudſitu un pareiſaki iſpilditu no walſts waldibas apſtiprinatos preekſchrakſtus par zilwezigu apeeſchanos ar lopeem, no eekſchleetu miniſtra 13. dezembrî 1886. g. apſtiprinata lopu aiſſtahweſchanas beedriba Rigâ, ſem noſaukuma „Rigas lopu patwerſmes damu komiteja", eezel no ſawu lozekliu ſkaita apgabalu kuratorus, kuri darbojas uſ no miniſterijas 25. februarî 1890. g. apſtiprinato inſtrukziju pamata.

Eezirknu kuratoru kungi dabu ſewiſchkas kahrtis ar Rigas polizijmeiſtara paraſtu, ar kuru wineem teeſiba ee-eet wiſâs ſaimneezigâs telpâs, kur lopi teek tureti, un peeſaukt ari polizijas palidſibu, kurai peenahkums, winu likumigo uſaizinajumu beſ kaweſchanàs iſpildit (ſk. § 59).

Eezirknu kuratoreem jauſrauga likumu noſazito un peenahzigo teeſu un autoritatu iſlaiſto obligatoriſku noſazijumu pareiſa iſpildiſchana, kas atteezas uſ preekſchrakſteem par apeeſchanos ar lopeem, it ihpaſchi aiſkaweſchanu un atbaideſchanu no lopu moziſchanas, kas ari wineem zeeſchi jauſrauga (inſtruk. § 5).

Eezirknu kuratori war peekàrt iſkahrtnes pee ſaweem dſihwokleem.

Eezirknu kuratori paſtahwigi un wehrigi pahrſkata eebrauzamas weetas, fuhrmanu un atklahtus ſtallus kautuwes, ſmehdes, zirkuſus, netihrumu peekopſchanas weetas, wiſpahri nemot wiſas ruhpneezigas eeſtahdes un weikalus, kurôs lopus waj nu pee wilkſchanas, waj ari par baribas lidſekleem iſleeto, tapat ari lopu baribas tirdſneezibu. Ari wineem jauſſkata, ka nenoteek nekahrtibas, paklihduſchus ſunus ſakerot un nonahwejot (inſtruk. § 6).

Eezirknu kuratori uſnem par katru no wineem pamaniu preekſchrakſtu pahrkahpumu lihdſ ar weetejàs polizijas ſaſinaſchanos protokolu, lai nodatu to meerteeſneſim (ſtat. § 60), ari wini war taiſni redſamus ſlimus, ſakroploſtus lopus gahdat taiſni uſ beedribas patwerſmi (inſtruk. § 11).

Eezirknu kuratoru ſaraſts.

I. meerteeſneſcha eezirkni: A. Robenſona kungs, Teatra eelâ Nr. 11, I.
L. Krauſe kgs, krahſotaju meiſtars, Jahna eelâ 8.
II. meerteeſneſchu eez.: W. Titſchko kgs, leelajâ Jehkaba eelâ 22.
III. meerteeſneſchu eez.: Statsraths K. F. Glaſenapa kgs, Eliſabetes eelâ 21, III.
Niedermeiera kgs, fabrikants, Induſtrijas eelâ 7.
Butterwecka kungs, akteeris, Turgenewa eelâ, Muchina mahjâ.
IV. meerteeſneſchu eez.: Kolegiju aſeſors E. Lindenkampfa kgs, gubernas weterinar-ahrſts, Aleksandera eelâ 13.
V. meerteeſneſchu eez.: E. Wiemera kgs, pulkſteenu taiſitaju meiſtars, Romanowa eelâ 71.
VI. meerteeſneſchu eez: Raute kgs, namdaris, Katolu eelâ 1.
VII. meerteeſneſchu eez.: Eiſchens Meiera kgs, ſkolotajs, Maſkawas eelâ 67, dſ. 5.
VIII. meerteeſneſchu eez.: E. Jenſena kgs, muiſchu ihpaſchneeks, Annas muiſchâ.
Fochè kgs, Tornakalnâ, maſajâ Lehgera eelâ 4.
G. Schukowſki kgs, Marijas dſirnawu eelâ 1.
IX. meerteeſneſchu eez.: Hofràts von Hackena kgs, Atgahſê.
Skolas direktors Vielroſe kgs, Kugu eelâ 18.
X. meerteeſneſchu eez.: G. Kecka kgs, maiſneeku meiſtars, Marijas eelâ 38. (R. P. P. A.)

Kugneeziba.

Widſemes gubernatora kungs dara ſinamu, ka kapteinu un ſtuhrmanu eksameni, tiklab tahlbrauzeju, kà ari kabotaſchas, ſchinî gadâ Pernawas pilſehtâ eeſahkſees 22. martâ, pulkſt. 8 no rihta, un tiks pehz tam ſekoſchâs deenâs turpinati. Kad Rigâ ſchee eksameni eeſahkſees, tiks iſſinots ſewiſchki.

Glahbſchana uſ uhdeneem. Igaunu glahbſchanas beedriba uſ uhdeneem, kà weetejâs lapas ſino, atklahjuſe jaunakà laikâ daſchas ſtazijas no jauna, tà ka tagad eſot to pawiſam 16. Tahs eerihkotas pehz Anglu parauga. Leelakà daka aparatu pagatawoti no paſihſtamâs firmas Lambe un Wight. Reweles ſtazijai eſot ledus laiwas, korku weſtes preekſch peldet nemahzetajeem, leelgabali paſtnoſchanai, ka aplaimê breefmas u. t. t. Staziju eerihkoſchana neiſmakſajuſe famehrâ dahrgi. Kopigais inwentars makſajot tikai 45,000 rbl. No ſawas nodibinaſchanas lihdſ ſchim, beedriba jau par 1 miljonu rbl. atdewuſe mantas atpakal ihpaſchneekeem un iſglahbuſe wairak ſimteem zilweku no nahwes. (Pet. Wed.)

Iſ muhſu weeſigàs ſadſihwes.

Rigas Latw. beedr. Seſtdeen, 30. janw., pulkſt. 9 wak.: Maſku balle.

— Swehtdeen, 31. janw., pulkſt. 2 p. p.: General-ſapulze.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 31. janw., pllſt. 7 wak., iſrahdis: „Melnais Peteris." Sadſihwes aina ar dſeedaſchanu un deju 5 zehl. un 7. tehl. Saraſtitijs E. Kozinſch.

Zeribas beedr. Swehtdeen, 31. janw., pulkst. 1 deenâ: pilna sapulze.
Sahtibas beedr: „Auseklis." Swehtdeen, 31. janw., plkst. 2 pehz. p., beedribas telpâs, Terbatas eelâ Nr. 41. pilna sapulze.

Wakejas wehstules.

Os. K. — B. Juhsu wehlejumos ispildisim. Preezajamees, ka apsolatees, ari turpmak muhs pabalstit dascheem kreetneem rakfteem.
Bt. Sw. — Kl. Nahkoschâ numurâ.
S. Kr. — B. Tapat.
L. T. — Ks. Rakfti saņemti un taps pehz eespehjas isleetoti. Pateizamees. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 31. janw. 1893. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
" "	"	2	"	Bernewitz.
Gertrudes basnizâ	"	½2	"	A. Walters.
Jesus basnizâ	"	10	"	Bergmanns.
Martinbasnizâ	"	5	"	Treu.
Trihsweenibas basn.	"	9	"	Fromms.
Pahwila basnizâ	"	½9	"	C. Walters.
" "	"	5	"	C. Walters.
" "	"	6	"	C. Walters.
Lutera basnizâ	"	½9	"	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 27. janw. 1893. g.

Tirdsneeziba pehdejâs deenâs bija klusu, weenigi tik ausas un linsehklas tapa wairak peeprasitas. Leelaki ligumi nekahdi nenotika.

Lini jo projam turas zenâ, makfâ: par Kronu 34—35 rbl., par Hofs 32—33 rbl. birkawâ.
Kanepaji makfâ 32½—36½ rbl. birkawâ.
Linsehklas, zenâ naw grosijuschâs.
Rudsi, paschu wajadsibam, 120 mahrz. fm., 90—93 kap.p udâ.
Kweeschi, paschu wajadsibam, 105—115 kap.,
Ausas, schahwetas, 77—78 kap. neschahwetas 78—90 kap.
Meeschi, schahweti, 76—78 kap., baroschanas meeschi 64 lihds 66 kap.
Kanepju sehklas, 140 kap.

Berlines birscha.

8. febr. (27. janw.) 1893.

		Deenu eepreeksch.
Kreewu kredit-bil. par 100 rbl. kassa	209 70*)	210 50
" 100 rbl. us febr. beigam	209 75	210 50
" 100 rbl. us marta beigam	209 75	210 25

*) 1 walsts-marka = 47,68 kap.

Tendenze preeksch Kreewu naudas papireem: rahma.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 26. janw. 1893.

Papiri.	makf.	prasija
Pusimperials	778	780
5% bankbiletu 1. islaidums	103½	104
5% " 2. "	103½	104
5% Austruma aisnehmums no 1878. gada .	102⅝	103
5% " " 1879. " .	103⅞	103⅞
1. 5% Kreewu prem. aisnehmums	241	242
2. " " " "	228	229
5% konsol. 1871. gada aisnehmums	—	—
Obes. pilf. hipoteku bankas 5½% obligazijas .	102	102⅝
Kreew. sem. kred. 5% kihlu-sihmes	—	—
6% Charkowas semst. kihlu-sihmes	—	—
5% " " "	100¾	101¼
Rigas kom. bankas akz.	300	—
Rigas-Dinaburgas dselszela akzijas	—	170
Dinaburgas-Witebskas dselsz. akz.	—	190

No ahrsemem.

Wahzija tatschu beigâs leekas buht atsinuse, ka prahtigaki ir, ja ar tik spehzigu kaiminu walsti, kà Kreewija, dsihwo draudsigi. It sewischki Wahzijai ruhp, ka ar Kreewiju waretu noslègt tirdsneezibas ligumu, kam pehdejâ laikâ radàs kawekli weenkàrt Wahzu laikrakstu nedraudsigàs istureschanàs dehl pret Kreewiju, un otrkàrt tadèl, ka Wahzeeschi no sawas puses zehla preekschâ nepeenemamus ligumus. Tagad nu, kà rahdas, tirdsneezibas ligums taps gan noslègts starp schahm abàm walstim. Awise „Hamb. Nachr." raksta, ka Wahzu tautas leelakà dala ilgot ilgojotees usturet meeru ar Kreewiju; Wahzeem katrâ sinâ ar preeku jaapsweizinot no Kreewijas parahdità laipniba zaur Leelknasa Tronamantneeka zelojumu us Berlini, kas neschauboschi peerahdot, ka Kreewija no sawas puses grib ar Wahziju dsihwot draudsibâ.

Franzija. Panamas leeta wehl arween top ismekleta no teesas puses. Apsuhdsibas komisija scho otrdeen nu nodewa sawu spreedumu Panamas leetâ. Ruwjè, Dewess, Grewi, Reno un Kotti top atswabinati no apsuhdsibas, turpretim Pru, Fakori, Beho, Sanleroa, Gobrons, Blondens, Artons, Scharls Lesseps, Fontains, pawisam kahdas 10 personas, nododamas teesai. Sawâ sinâ galwenakais blehdis Panamas leetâ, Kornelijs Herzs, ir aisbehdsis us Angliju. Waldiba lika winu tur apzeetinat, bet tas usdewees par slimu, tà ka winu newar saukt teesas preekschâ, Lai newaretu isbègt, tad winam stahw sargi klaht.

Anglija. Ka Anglija sagatawojas us nopeetnakàm leetam Egiptè, to peerahda tas, ka waldiba schinis deenâs pawehlejuse kahdam Indijâ nometinatam Angl u dragunu pulkam, lai tas dodotees us Egipti.

Italijâ, kà jau sinots, raduschàs lidsigas blehdibas pee tureenes bankam, tapat kà Franzijâ Panamas leetâ, kadèl scho banku skandalu nosauz ari par „maso Panomu". Scho apstaklu dehl Italijas emisijas bankas tagad atrodas loti gruhtâ stahwoklì. Banku darbiba pawisam apklususe, laudis tajâs neko wairs nenoguldа, bet tik katrs steidsas, sawu noguldito padominu isnemt ahrâ.

Spanija. Zik loti Spaneeschi eemist zitas tizibas, to peerahda schahds atgadijums. Barselonâ sapulzejàs daschi studenti, lai apspreestu par protestantu luhgschanas nama buhwi Madridè. Te peepeschi sapulzei usbruka kahds bars anarkistu, kurus wadija kahda seeweete, zaur ko iszehlàs nopeetni nemeeri, usbruzeji schahwa us polizisteem, pee kam diwi tapa weegli eewainoti. Schandarmi nemeerneekus apklusinaja, 6 personas apzeetinaja.

Seemel-Amerika. Waschintonâ senats peenehma noligumu, pehz kura sawstarpigi isdodami noseedsneeki.

Telegramas.

Peterburgâ, 28. janw. Awise „Birsch. Wed." sino, ka Peterburgas wehrptuwju ihpaschneeki nolehmuschi zenu par kokwilnas dsijam, kas nododamas septembrì, oktobrì un nowembrì, paaugstinat par 1 rbl. 50 kap. pudâ.

Peterburgâ, 28. janw. Awise „Graschd." pasino, ka teesu palata winas galweno redaktoru atkal noteesajuse us 6 mehneschi aresta hauptwaktè, jo kara ministrs pret winu zehlis suhdsibu, tadèl ka awisè tapuse apwainota kara ahrstu kahrta.

Wihnè, 8. febr. (27. janw.). Eewehrojot to, ka kolera laikam atkal pawasarâ iszelsees, Wihnes waldiba lika preekschâ, noturet starptautisku saeimu, lai tà kopigi spertu solus koleras nowehrschanai, kuru preekschlikumu wisas zitas walstis ar preeku peenehma. Schinì saeimâ grib nokahrtot ari upju kugoschanu un juhras karanteni tahdâ zelâ, kà to nospreeda konferenze, kuru notureja pehrnajâ gadâ Wenedigâ. Saeima sapulzeschotees februara beigâs Dresdenè.

Parisè, 9. febr. (28. janw.). Awises gandrìs weenbalsigi nosoda apsuhdsibas teesas nolehmumu, ka Ruwjè, kà ari ziti senakee amatu wihri, kuri nehmuschi no nelaika Reinaka naudu, netop nodoti teesai. Pahreeschana us Kawanjaka deenas kahrtibu, ko tautas weetneeku sapulze peenehma, skaneja schahdi: Tautas weetneeku sapulze wehlas pabalstit waldibu winas zenteenòs, apspeest katru peekukuloschanu un ir apnehmusès, nowèrst waldibas rihkoschanos, kas winu gruhstu nowahrtâ. Teesleetu ministris Burschoa schahdas deenas kahrtibas dehl gribeja atsazitees no amata, tomèr kahwàs no saweem beedreem peerunatees palikt amatâ, pehz kam tad ari wisa Ribo ministrija neatkahpàs.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.
Дозволено цензурою. — Рига, 28 января 1893 г.

Sludinajumi.

Ar pirmo numuru „Mahjas Weesis" ussahzis sawu 38. gada gahjumu. Mihki luhgtum, ar apstellejumeem pasteigtees, ka lai issuhtischana nenokawetos. Pirmee numuri wehl dabujami.

Dr. phil. Arnolds Plates,
„Mahjas Weesa" isdewejs un atbildoschais redaktors.

Terbatas uniwersitates
seeweeschu klinika.

Seeweetes us gruhtàm kahjam un dsemdetajas top katrâ laikâ bes maksas usnemtas un slimas seeweetes par welti ahrstetas.

Slimneeku peenemschana katru deenu no pulkst. 10 pr. pusd.

Slimneeku usnemschana eesahkusès ar 15. janwari.

Direktors:
2 Prof. Dr. Küstner.

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pulkst. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Labas swejneeku **kanepajas** un smalkas **klijas** pahrdod lehti leelâ Newas eelâ Nr. 12, pee **Nires** eebraukschanas.
J. Nizmans.

Widsemes lopu aisstahweschanas beedribas stallis
Nehweles eelâ Nr. 45 (35).
Lopi teek katrâ laikâ usnemti.
Eestahdes ahrsts ir runajams pirmdeenâs, treschdeenâs un peektdeenâs no pulkst. 12—1 pusdeenâ.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujama schahda jauna grahmata:
Pamahziba meschsargeem
un tahdeem,
kas par meschsargeem grib tikt.
Sastahdijis wirsmeschkungs
A. Lütkens.
Makfa 30 kap.
Ernsts Plates.

2 Terbatas uniwersitates
medizinifka klinika.

No 14. janwara sahkot, slimneeki teek katru deenu klinikâ usnemti. Slimneeki, kas paschi mahjâs ahrstejàs, teek peenemti, isnemot swehtdeenas un swehtku deenas. **Direkzija.**

Rigas rikschbrauzeju beedriba.

Swehtdeen, 7. februari sch. g., plkst. 2 pehzpusd.

Bes zitàm skreeschanam schai deenai nolikti sekoschi nosazijumi:

Semneeku sirgu skreeschanàs.

Weenigi no semneekeem Baltijas gubernâs audsinateem sirgeem, pascheem peederoscheem un braukteem. Par to jausrahda apleeziba no pag. waldes. Braukschanâs garums 3 werstes. Bes karoga un smaguma nosazijuma. Aulekschus neskaita, 16. lehzeens teek eewehrots. I. godalga 40 rbl., II. godalga 30 rbl., III. godalga 20 rbl., IV. godalga 10 rbl. no beedribas puses.

Katrs faimneeks, kursch dsihwo 30 werstes tahlu no Rigas un ar sawu sirga peedalas pee skreeschanâs, bet nedabu nekahdu godalgu, dabu 5 rublus isdewumu segschanai.

Personigu peeteikschanos peenems **zeturtdeen,** 4. februari sch. g., no plkst. 2—4 pehz pusdeenas **totalisator-telpâs** (Strehlneeku eelas galâ). Peeteikumi zaur rakstu lihds ar apleezibu eesuhtami lihds schai deenai preekschneekam **John Rücker** kgam, leelâ Grehzineeku eelâ Nr. 25.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtuleetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera basnizas, nupat tika gatawa un dabujama schahda jauna grahmata:
Skatuwes mahkslineeks.
Ihsas lugas, solo-skati, kuplejas, deklamazijas un dsihwoschas ainas.
Latweeschu skatuwem sarakstijis
Lejas-Kruhminsch.
(Ar dseedaschanas notim.)
Makfà 25 kap.
Ernsts Plates.

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ pee Petera basnizas, dabujamas
Jaunàs Widsemes Dseesmu grahmatas
wisadòs eesehjumòs.
Ernsts Plates.

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.

Fabrikas sihme.

Selta un sudraba medalas.

Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbstadlè, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.

Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu us muhsu **rihsu-sterkeli,** kas pagatawota is wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinâ naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir us wisàm isstahdem Kreewijâ ar augstakàm medalam tikuse apbalwota.

Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumâ** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Hafferberga namâ.
No
Baltijus audeklu un dsiju manufakturas sabeedribas, Kengeragâ,
par fabrikas zenam
dabujami
audekli un dsijas
wisâs leelakâs Rigas manufakturas pahrdotawâs, kà ari noliktawâ pee
K. Lorch & beedr.,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22,
pahrdodami.

Stipri un lehti
teek wisi preekschmeti no stikla, porzelana fajangsa, mahla, juhrputàm, marmora, malachita, silonkaula u. t. t. Peldu eelâ Nr. 17 (21), 2 tr. augstu **sakiteti.**

15 rbl. pateizibas alga tam, kas usrahda 25. janw. 1893. g. us Kalnazeema zela pee Annas kroga Pinku pagasta faimneekam Jurim Kurbe **sagto kehwi.** Sihmes: Wideja auguma, tumschi bruhna spalwa, krehpes us kreiso pusi un preekschkahju nagi sarlaisijuschi, ap 9 gadeem weza, aisjuhgta tukschâs ragawâs. Kopwehrtiba 90 rbl.

Gases un uhdens wadu eetaises. Masgaschanàs eetaises. Masgaschanàs galdus.

Peedahwâ is sawa bagata krahjuma
tehja un **kasija maschinas, saftes** un **supas katlus, kaserokus** un **tehjas katlus, schelèjas** un **kuhku formas** u. t. pr.

W. F. Petersohn,
kapara-kaleju meistars,
Rigâ. leelâ Minz eelâ Nr. 4/6 Rigâ,
isgatawo
wisadus
kapara-kaleju darbus.

Twaika, gases un **uhdens krahnus** un **wentilus. Steeptas kapara, dselss un alwas truhbas** wisadâ leelumâ, pee tahm peederoschus **fitingus** un **fasona gabalus** u. t. pr., u. t. pr.

Klosetus un uhdens nolaischanas weetas. Uhdens notezeschanas wadus is mahla, tschuguna, dselss un kapara truhbam.

Печатать разрѣшается. Рига, 29 января 1893 г. — Рижскій Полиціймейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataju un burtuleetuwes Ernsts Plates, Rigâ pee Petera basnizas.